

השיחה השבועית

הרב ירון ראובן שליט"א

פרשת
כי תבוא

הרב ירון ראובן שליט"א

YaronBeEzratHaShem.org

פֶּרֶשֶׁת כִּי תָבוֹא

מִצְוֹת בְּכוֹרִים

הַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה בַּפֶּרֶשָׁה שֶׁלָנוּ הִיא מִצְוַת בְּכוֹרִים: "וְהָיָה כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה וִירִשְׁתָּהּ וְיִשְׁבַּתָּ בָּהּ. וְלָקַחְתָּ מִרִאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ נָתַן לָךְ וְשִׂמְתָּ בִטָּנָא וְהִלַּכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְשָׁכֵן שָׁמוּ שָׁם" (דְּבָרִים כו, א - ב). הַמִּצְוָה הַזֹּאת כְּשֵׁמָּה 'בְּכוֹרִים', לְהַבִּיא אֶת הַפְּרִי הָרִאשׁוֹן מִשְׁבַּעַת הַמִּינִים (בְּכוֹרִים פָּרָק א מִשְׁנָה ג) שֶׁגָּדַל אֶל הַכֹּהֵן, וּבִלְשׁוֹן רַבּוּתֵנוּ בְּמִשְׁנָה בְּמַסְכֶּת בְּכוֹרִים (פָּרָק ג מִשְׁנָה א), כִּיצַד מִפְּרִישִׁין אֶת הַבְּכוֹרִים? יוֹרֵד אָדָם בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְרוֹאֶה תֹאנָה שֶׁבִכְרָה, אֲשֶׁכּוֹל שֶׁבִכַּר, רְמוֹן שֶׁבִכַּר, קוֹשֶׁרוֹ בְּגָמִי וְאוֹמֵר: הֲרִי אֵלוֹ בְּכוֹרִים.

הַסְּמָלִיּוֹת שֶׁבַּמִּצְוָה

הַנִּתְּיָנָה הָרִאשׁוֹנִית הַזֹּאת שֶׁל הַפְּרִי הָרִאשׁוֹן מִסְּמָלֶת אֶת הַהִבָּנָה שֶׁבַעַל הָעֵץ וְהַפְּרוֹת יוֹדַע, שֶׁכָּל הַפְּרוֹת הָאֵלוֹ וְכָל הַהֲצָלָחָה שֶׁלוֹ הִיא מִהַבּוֹרָא יִתְּבָרֵךְ, וְדוֹקָא בְּשָׁעָה שֶׁהַפְּרוֹת מִתְּחִילִים לְגָדֵל, וְהַרְוָחִים קְרוֹבִים, וְיֵשׁ חֶשֶׁשׁ גָּדוֹל לְ"וַיִּשְׁמַן יִשְׂרוּן וַיִּבְעֹט" (דְּבָרִים לב, טו), הַתּוֹרָה עוֹשֶׂה תַזְכָּרָת לְאָדָם, תַזְכָּרָת חֲשׂוּבָה מֵאִין כְּמוֹהָ, לְמִי עָלָיו לְהוֹדוֹת, שֶׁלֹא יִחָשֵׁב חֲלִילָה שֶׁ"כַּחֲזִי וְעֵצִים יָדִי עֲשֶׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה" (דְּבָרִים ח, יז).

וְדוּי בְּכוֹרִים

וְכַאֲשֶׁר הוּא מְגִיעַ אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְנוֹתֵן אֶת הַבְּכוֹרִים לַכֹּהֵן, הַתּוֹרָה מִצְוָה

פְּרִשְׁת כִּי תְּבוֹא

עַל מִצְוֵה נֹסֶפֶת: מִצְוֹת וְדוּי בְּכוֹרִים (עֵין דְּבָרִים כו, יג - טו. וְעֵין מִסְכַּת בְּכוֹרִים פָּרָק ב מִשְׁנֵה ב וְפָרָק ג מִשְׁנֵה ו וְבִסְפָּר הַכְּתָב וְהַקְּבֵלָה דְּבָרִים פָּרָק יב פְּסוּק ו), הָאָדָם צָרִיךְ לְבֹא וְלֹמַר לְפָנֵי הַשֵּׁם שֶׁנִּזְהָר בַּפְּרוֹת הָאֱלֹהִים, וְלֹא עָשָׂה שׁוּם עֲבֵרָה בָּהֶם, וּמַסִּים בְּמִשְׁפָּט "שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל ה' אֱלֹקֵי עֲשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי" (דְּבָרִים כו, יד).

הַתְּבַטְלוֹת לְבוֹרָא

הַמִּשְׁפָּט הַזֶּה מוֹרָה עַל הַתְּבַטְלוֹת שֶׁל הָאָדָם כָּלִפִּי בּוֹרָאוֹ, וְהַכְּרָה מַחְלָטָה שֶׁאֲנַחְנוּ עֹבְדֵי וְצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת אֶת מַה שֶּׁהוּא מִצְוֵה אוֹתָנוּ, רַק בְּגִלְל הַסִּבָּה שֶׁהוּא מִצְוֵה אוֹתָנוּ, גּוֹרֶמֶת לְנַחַת רוּחַ גְּדוּלָּה בְּשָׁמַיִם, (עֵין סְפָרִי בַּמִּדְבָּר פְּרִשְׁת שִׁלַּח פְּסָקָא קז), וְהַזְמֵן הַזֶּה הוּא עֵת רָצוֹן גְּדוּלָּה, וְלָכֵן מִיד מְבִיא הַבְּכוֹרִים מִתְּפִלָּל וְאוֹמֵר: "הַשְׁקִיפָה מִמַּעַן קִדְשׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבִרְךָ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאָדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ" (דְּבָרִים כו, טו).

כֵּן עוֹשֵׂי מִצְוֵה

וּמוֹבָא בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא (פְּרִשְׁת כִּי תְּבוֹא סִימָן א) דְּבַר מְפֻלָּא: אָמַר אַבְהוֹ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בֶר חֲנִינָא, בֹּא וְרֵאא כְּמָה מִתְחַטָּאִין וְכְמָה יֵשׁ לָהֶן פְּתִחוֹן פֶּה לַעֲשׂוֹי מִצְוֹת, אָדָם יֵשׁ לוֹ עֵסֶק אֶצֶל מַלְכוּת, פְּעָמִים שֶׁהוּא נוֹתֵן כְּמָה מָמוֹן עַד שֶׁמַּגִּיעִין אוֹתוֹ אֶצֶל הַמֶּלֶךְ - הוּא צָרִיךְ לְשַׁחַד אֲנָשִׁים עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ אֶל הַמֶּלֶךְ. כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ אֶצֶל הַמֶּלֶךְ סִפֵּק עוֹשֶׂה שְׂאֵלָתוֹ סִפֵּק לֹא עָשָׂה. אֲבָל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינוֹ כֵּן, אֱלֹא יוֹרֵד אָדָם לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ, רוֹאֶה אֲשֶׁכוֹל שֶׁבֶכֶר, תֵּאֲנֶה שֶׁבֶכֶרָה, רִמּוֹן שֶׁבֶכֶר, מִנִּיחוֹ בֶּסֶל וְהוֹלִךְ לִירוּשָׁלַיִם, וּבֹא וְעוֹמֵד בְּאֲמָצֵעַ הָעֲזָרָה וּמִבְקֵשׁ רַחֲמִים עַל עַצְמוֹ וְעַל יִשְׂרָאֵל וְעַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר "הַשְׁקִיפָה מִמַּעַן קִדְשׁךָ וְגו'" (דְּבָרִים

פְּרִשֶׁת כִּי תָבוֹא

כו, טו), ולא עוד אלא שְׁהִיָּה אוֹמֵר אֵינִי זֶה מִכָּאן עַד שֶׁתַּעֲשֶׂה צְרִכִּי הַיּוֹם הַזֶּה, שֶׁכְּתוּב אַחֲרָיו "הַיּוֹם הַזֶּה ה' אֱלֹהֶיךָ מִצְוָה לַעֲשׂוֹת" (דְּבָרִים כו, טז). אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לֵקִישׁ, יֵצְתָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה לוֹ תִּזְכֶּה לְשָׁנָה הַבָּאָה וְתָבִיא כֶּהֱיוֹם הַזֶּה, כְּאָדָם שֶׁהוּא נוֹתֵן פְּרִי חֹדֶשׁ לַחֲבֵרוֹ וְאוֹמֵר לוֹ יְהִי רַצּוֹן שֶׁתִּשְׁנָה וְתִתֵּן לִי לְשָׁנָה הַאֲחֵרָת.

שׁוֹכֵר הַמִּצְוָה

נִתְבּוֹנֵן יַחַד בְּתִמְנוּהָ לַמִּצְוָה שֶׁהָאָדָם עֹשֶׂה, הוּא הֵבִיא אֶת הַפְּרִי הָרִאשׁוֹן לִכְהֵן, וּבְתִמְנוּהָ לָזֶה בְּמָה הוּא זֹכֶה? לְהִבְטָחָה לְחַיִּים, פְּרִנָּסָה, בְּרִיאוֹת וְכָל טוֹב, לוֹ וּלְכָלל יִשְׂרָאֵל וּבִאֲפֹן מִיָּד.

הַרְבֵּה אֲנָשִׁים חוֹשְׁבִים הַיּוֹם שֶׁהֶעֱקָר שִׁיְהִיָּה לָהֶם כֶּסֶף, וְלוֹ חֲכָמוֹ יִשְׁכִּילוּ יִבְיֵנוּ לְאַחֲרִיתָם (דְּבָרִים לב, כט), מָה יוֹעִיל הַכֶּסֶף לֹלָא חַיִּים? מָה יוֹעִילוּ הַשְּׁטָרוֹת לֹלָא בְּרִיאוֹת? וּמָה יוֹעִילוּ הַיְהִלּוּמִים אִם הָאָדָם יִהְיֶה אֲפֹף בְּצָרוֹת מִבֵּית וּמִחוּץ?

אֵיךְ זֹכִים לְכָל הַבְּרָכוֹת?

אֵיךְ זֹכִים לְכָל זֶה?

"שִׁמְעָתִי בְּקוֹל ה' אֱלֹקֵי עֲשִׂיתִי כָּכָל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי" - לֹא מִסְפִּיק לְשִׁמְעַת בְּקוֹל ה', ' צְרִיךְ גַּם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל מַה שֶׁהוּא מִצְוָה, הַכּוֹנֶה אֶת הָרַצּוֹן וְהַתְּכָלִית בְּכָל מִצְוָה, אִזּוֹ זֹכִים ל'וּבִרְךָ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל', תִּזְכֶּה לְפְרִנָּסָה בְּשִׁפְעָה, בְּרִכָּה, אִשָּׁה טוֹבָה, בַּעַל טוֹב. יְהִיו לָכֶם חַיִּים טוֹבִים לֹלָא פְּחָדִים אוֹ חֲרָדוֹת.

רְדִיפַת הַתַּאֲוֹת

מָה קוֹרֶה הַיּוֹם בְּעוֹלָם? כָּלֶם רוֹדְפִים רַק אַחֲרֵי הַתַּאֲוֹת שְׁלָהֶם, תַּאֲוֹת מִמּוֹן, נָשִׁים, כְּבוֹד, אֲכָל, זֶה מַה שֶׁמִּגְנִיעַ אֶת רַב כָּל הַמִּין הָאֲנוּשִׁי כְּבָר

פְּרִשֶׁת כִּי תָבֹא

אֵלַי שְׁנִים. לָאֵן הַמְרוֹץ הַסּוֹסִי הַזֶּה הוֹבִיל אֶת הָעוֹלָם? לְאִסּוּנוֹת, רְצִיחוֹת, מִלְחָמוֹת, חֲסוּלִים מְמַקְדִּים, וּמְרִיבוֹת אִין סוֹפִיּוֹת.

לָמָּה יֵשׁ מִלְחָמוֹת?

אִין מִלְחָמָה בְּעוֹלָם שֶׁלֹּא תַפְסֵק אִם נוֹצִיא מִמּוֹבִילֵי הַמִּלְחָמָה אֶת שְׁלֹשֶׁת הַדְּבָרִים שֶׁמוֹצִיאִים אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם: קִנְאָה, תַּאֲוָה וְכָבוֹד (אֲבוֹת פָּרָק ד' מִשְׁנָה כ"א). וְהַתּוֹרָה כִּסְפָּר אֱלֹקֵי - יֵשׁ בָּהּ הוֹרָאוֹת אִיךְ צָרִיךְ לְהִתְנַהֵל הָעוֹלָם, וְלָכֵן הִיא צּוּי ה' בַּפְּרָשָׁה שְׁלָנוּ "וְכַתַּבְתָּ עַל הָאֲבָנִים אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּאֵר הַיֵּטֵב" (דְּבָרִים כ"ז, ח), וּפִרְשׁוּ חַז"ל בַּגְּמָרָא בְּסוּטָה (דף לב עמוד א), שֶׁהַצּוּי הַזֶּה הִיא לְתַרְגֵּם אֶת הַתּוֹרָה לְשִׁבְעִים שָׁפוֹת, כְּדֵי שֶׁגַּם אֲמוֹת הָעוֹלָם יִבּוֹאוּ וְיִקְרְאוּ וְיִרְאוּ אִיךְ צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג בְּהִנָּהֶגֶת הָעוֹלָם.

תַּן דַּעְתְּךָ שֶׁלֹּא תַחְרִיב

וְכָבֵר מְבָאָר בַּמִּדְרָשׁ (עֵין קֹהֶלֶת רַבָּה פְּרָשָׁה ז' אוֹת א) שֶׁכְּשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא אֶת אָדָם הָרִאשׁוֹן, הָרָאָה לוֹ אֶת כָּל אֵילָנוֹת הַגֵּן, וְאָמַר לוֹ: רְאֵה מַעֲשֵׂי עַד כַּמָּה מִתְקַנִּים, הַכֹּל לְשִׁמוּשֶׁךְ מִזְמָנִים. תַּן דַּעְתְּךָ שֶׁלֹּא תַחְרִיב אֶת עוֹלָמִי, שְׂאֵם קִלְקֵלְתָּ אִין מִי שִׁיתֵּקֵן אַחֲרֶיךָ.

הַדַּעַת שֶׁצָּרִיךְ לִתֵּת כְּדֵי לֹא לְהַחְרִיב אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, אִיךְ לְהִתְמוּדֵד עִם שְׁלֹשׁ הַמִּדּוֹת הָרְעוּת הַנִּזְכָּרוֹת: קִנְאָה, תַּאֲוָה וְכָבוֹד הַמוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם. הַדַּעַת גּוֹרֶמֶת לְאָדָם לְהִתְבּוֹנֵן וּלְהַבְדִּיל בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ, וּבֵין טוֹב לְרָע. שֶׁהִרִי אִם אִין דַּעַת הַבְּדִלָּה מִנֵּין (עֵין בִּירוּשְׁלַי בְּרֻכּוֹת פָּרָק ה' הִלְכָּה ב')

שְׁלִטוֹן הַדַּעַת

וְזֶה מָה שֶׁאֲמָרוּ חַז"ל (מִדְרָשׁ רַבָּה פְּרִשֶׁת וִיקְרָא פְּרָשָׁה א' סִימָן ו, וּבִגְדָרִים דף מא

פְּרִשְׁת כִּי תָבוֹא

עמוד א), דְּעָה קִנִּיתָ מָה חֲסִרְתָּ, דְּעָה חֲסִרְתָּ מָה קִנִּיתָ. אִם יֵשׁ לָךְ דְּעָת לֹא חֲסִרְתָּ דְּבַר, אֲתָה תוּכַל לַחֲיוֹת בְּטוֹב וּבִנְעִימִים. אָבֵל אִם חֲסִרָה לָךְ הַדְּעָת לֹא מִשְׁנָה כְּמָה כֶּסֶף וְקִנְיָנִים יֵשׁ לָךְ, כְּמָה אֲתָה מְצַלַּח, תְּמִיד תִּהְיֶה חָסֵר, בְּגִלּוֹל הַרְדִּיפָה אַחֲרֵי הַתְּאוּוֹת וְרִגְשׁוֹת הַקִּנְיָנָה שְׂיֵאֲכְלוּ אוֹתָךְ כָּל הַזְּמָן. וְלָכֵן גַּם אָמְרוּ בְּבִרְכוֹת (דף לג עמוד א) שְׁכָל מִי שֵׁישׁ לוֹ דְּעָת כְּאֵלוֹ נִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּימֵיו - כִּי עַל יְדֵי הַדְּעָת שָׁבוּ הוּא יוֹדֵעַ לְשַׁלֵּט בַּתְּאוּתִיו, וְזוֹכָה לִקְרֹב אֶת הַגָּאֻלָּה, וּלְבַנּוֹת אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

מַעֲמַד הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה

וְהַתּוֹרָה שִׁיּוּדְעָת שׁ"עִיר פָּרָא אָדָם יוֹלֵד" (איוב יא, יב), מְזַהֶרָה בְּדִיוֹק עַל אוֹתָם הַדְּבָרִים הַנּוֹרָאִים שֶׁאֵנֶחָנוּ לְצַעֲרָנוּ שׁוֹמְעִים וְרוֹאִים הַיּוֹם שְׁקוֹרִים בְּעוֹלָם שֶׁבָּחָר לַחֲיוֹת לֵלֵא צוֹ אֱלֹקֵי. וְכִפִּי שְׁמִסְפֵּר בַּפְּרָשָׁה שְׁלָנוּ שְׁמִשָּׁה רַבְּנוּ מַעֲמִיד אֶת עַם יִשְׂרָאֵל עַל הָהָרִים לְבָרֵךְ אֶת שׁוֹמְרֵי צְוֵי הַתּוֹרָה, וּמַנְגִּיד לְקַלֵּל אֶת עוֹבְרֵי הָעֲבָרָה (דְּבָרִים כז, יב - יג).

עֲבוּדָה זָרָה בְּדוֹרְנוּ

נִתְבּוֹנֵן נָא בְּאִרְוֵרִים שְׁנֵאֲמָרִים מִפִּי הַלּוֹיִם (דְּבָרִים כז, יד) בְּמַעֲמַד הַנּוֹרָא לִפְנֵי כָל עַם יִשְׂרָאֵל, וְבַד בְּבַד נַחֲשֵׁב עַל מִצַּב הַדּוֹר שְׁלָנוּ:

"אִרְוֵר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמִסֵּכָה תוֹעֵבַת ה' מַעֲשֵׂה יְדֵי חָרָשׁ וְשֵׁם בִּסְתֵר וְעֵנּוּ כָל הָעָם וְאָמְרוּ אֲמֵן" (דְּבָרִים כז, טו), עוֹן עֲבוּדָה זָרָה רְגִילִים לַחֲשֵׁב שֶׁאֵינּוּ שֵׁיךְ בְּדוֹרְנוּ, וּבִאֲמַת בְּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁהַסִּנְהֶדְרִין בִּקְשׁוּ רַחֲמִים שִׁנְתֵּן לָהֶם יִצְרַח הָרַע שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה וְנִתֵּן לָהֶם (עֵין בְּיוֹמָא דָּף סט עמוד ב, וּבִסְנִיחֶדְרִין דָּף סד עמוד א), שְׁאֵם לֹא כֵן עַד הַיּוֹם הֵיוּ רָצִים לַעֲבֹד אֱלִילִים (עֵין סִנְהֶדְרִין דָּף קב עמוד ב), וּבִאֲמַת גַּם זֶה שֵׁיךְ לְצַעֲרָנוּ כִּיּוֹם, אוֹתָם נוֹצְרִים מְשַׁקִּיעִים מֵאוֹת מְלִיוּנֵי דוֹלָרִים כָּל שָׁנָה כְּדִי לְהַכְנִיס אֶת הָאֲמוֹנָה

פֶּרֶשֶׁת כִּי תְבוֹא

שְׁלֶהֶם לָעַם יִשְׂרָאֵל. יֵשׁ הַרְבֵּה מִבְּנֵי הַנָּעַר שֶׁלָּנוּ שֶׁהוֹלְכִים שְׂבִי אַחֲרֵי הָעֲבוּדָה זֶרָה הַזֶּה שֶׁל הַנִּצְרוֹת וְהַהֲבָלִים שֶׁל הַיְּהוּדִים הַמְּשִׁיחִיִּים [שֶׁכָּבַר עֲשִׂינוּ עֲלֵיהֶם סִדְרָה שֶׁל סֶרְטִים לְהוֹכִיחַ אֶת הַשִּׁקְרִים וְהַבּוֹרוֹת שֶׁלָּהֶם]. הַרְבֵּה מִבְּנֵי הַנָּעַר הַחֲלוּנִי, הוֹלְכִים לְהִדּוּ וּמִתְחַבְּרִים שָׁם לְאִיזוֹ כֵּת שֶׁל עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זֶרָה, וְהֵם מְרַגְּשִׁים שֶׁהֵם 'רוֹחֲנִיִּים'. זֹאת לֹא 'רוֹחֲנִיּוֹת', זוֹ טְמָאָה וְקִלְלָה!

יֵלֶד חֲצָפֹן

"אֲרוּר מִקְלָה אָבִיו וְאָמּוֹ וְאָמַר כָּל הָעַם אָמֵן" (דְּבָרִים כז, טז), קִלְלַת הָאָרוּר יוֹצֵאת מִפִּי הַלְוִיִּם עַל אוֹתוֹ בֶּן שְׁמִבְזָה אֶת אָבִיו וְאֶת אָמּוֹ, "מִקְלָה" - לְשׁוֹן קִלּוֹן שֶׁהוּא מְזַלְזֵל בְּכַבּוּדָם (עֵין בְּפֶרוּשׁ רַש"י דְּבָרִים פָּרָק כז פְּסוּק טז, וּבְפֶרוּשׁ הָאֵבֶן עֶזְרָא שָׁם).

מָה נֹאמַר עַל אוֹתוֹ יֵלֶד שֶׁלֹּא שׁוֹנֶה מִהַרְבֵּה יְלָדִים אַחֲרִים שֶׁגָּדַל וְלֹא רַק שֶׁלֹּא מְכַבֵּד אֶת אָבִיו וְאָמּוֹ, אֲלֵא גַם מְבַזָּה אוֹתָם וּפּוֹגֵעַ בָּהֶם, וּמִתְחַסֵּס אֲלֵיהֶם כְּפָרִימִיטִיבִיִּים חֲשׂוֹכִים שֶׁתְּקוּעִים לוֹ בְּאַמְצַע הַחִיִּים... "אֲרוּר - וְאָמַר כָּל הָעַם אָמֵן".

וּכְבָּר חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּה לִפְנֵי כָּאֵלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה בַּמִּשְׁנָה, כּוֹתְבִים שֶׁבְּזִמְנָן 'עֲקֵבְתָּא דְּמִשְׁיחָא' - קֵדָם שֶׁיָּבֵא הַמְּשִׁיחַ הַחֲצָפָה תִּהְיֶה גְדוּלָּה וּבֶן יָקוֹם בְּאָבִיו וְיִתְנַגֵּד לוֹ, וְכֵן בֵּת בְּאֵמָה וְכִלָּה בַּחֲמוּתָהּ.

הַקּוּמְבִינְטוֹר

וּמִמְשִׁיכֵים הַלְוִיִּים וְאוֹמְרִים: "אֲרוּר מְסִיג גְּבוּל רֵעֵהוּ וְאָמַר כָּל הָעַם אָמֵן" (דְּבָרִים כז, יז) בְּעוֹלָם הַתַּחְרוּתִי שֶׁלָּנוּ קוֹרְאִים לְמִי שֶׁמְצַלִּיחַ לְגֵרָם לְמִתְחַרָּה שֶׁלוֹ לִפְשֵׁט רָגַל 'חֲרִיף', 'מְמַלַּח', 'גְּאוֹן', 'יֵשׁ לוֹ מְזֹל'... הַסְטֵנְדֵּרְט בְּעוֹלָם הַיּוֹם הוּא לְהִיּוֹת נוֹכַל, כִּמְעֵט וְאִי אֶפְשָׁר לְמַצֵּא אָדָם שֶׁהוּא יָשָׁר בְּעֵינָיו שֶׁל כֶּסֶף וְאֶפְשָׁר לְסַמֵּךְ עָלָיו, לְמָה? אֲנָשִׁים חוֹשְׁבִים

פְּרִשְׁת כִּי תְּבוֹא

שְׂבֹאֲפֵן טְבְעֵי הַדֶּרֶךְ הַכִּי טוֹבָה לְהַצְלִיחַ זֶה לַעֲשׂוֹת קוֹמְבִּינָה, וּבְעוֹלָם הַשָּׁקָר מַעֲרִיצִים אִישׁ כָּזֶה שְׂיֻדֵּעַ 'לְהַסְתֵּדֵר' בַּחַיִּים, וְהַתּוֹרָה אוֹמֶרֶת עָלָיו מְלֶה אַחַת, "אָרוּר" - הוּא מְקַלֵּל מִפִּי שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ.

זְהִירוֹת, עֲצָה רָעָה

וְכִמּוּהוּ גַם הַמְשָׁגָה עוֹר בַּדֶּרֶךְ (דְּבָרִים כז, יח) - שְׁכָבָר מְזַכֵּר בַּתּוֹרָה "לִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשָׁל" (וַיִּקְרָא יט, יד) וּבְכָלֵל זֶה הַנּוֹתֵן לַחֲבֵירוֹ עֲצָה שְׂאִינָה הוֹגֵנָת (סִפְרָא קְדוּשִׁים פְּרָשָׁה ב אוֹת יד), וְכָל שְׂכָן אִם הוּא נִרְאֶה כָּרֵב, וְגוֹרֵם לְאֻנְשִׁים לְהַשָּׂאֵר בַּחֲטָאִים שְׁלֵהֶם וְשִׁלָּא יַחֲזִירוּ בַּתְּשׁוּבָה. אָדָם כָּזֶה הוּא לֹא רֵב, הוּא עָרֵב רֵב, וְהוּא גּוֹרֵם לַעֲכּוֹב הַגָּאֻלָּה (עֵין בְּזֹהֵר פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית דף כז עמוד ב), שֶׁהָרִי כָּל גָּאֻלָּת עִם יִשְׂרָאֵל תְּלוּיָהּ בַּחֲזָרָה בַּתְּשׁוּבָה שֶׁל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל (עֵין יוֹמָא דף פו עמוד ב).

הַקָּלָלָה לְשׁוֹפְטִים

גַּם הַמָּטָה מְשַׁפֵּט גֵּר יְתוֹם וְאַלְמָנָה (דְּבָרִים כז, יט), הוּא בְּכָלֵל הָאֲרוּרִים. כָּל שׁוֹפֵט שֶׁעוֹשֶׂה שְׁקוּלִים שֶׁל כְּדָאִיוֹת, וּפּוֹסֵק לְטוֹבַת הָעַשִׁירִים, הָאֲלִיטוֹת, הַמְּקַשְׂרִים, הַפּוֹלִיטִיקָאִים, וּמָטָה אֶת הַדִּין כְּנֶגֶד הָעֵנִי הַגֵּר הַיְתוֹם וְהָאֲלָמָנָה, הוּא מְקַלֵּל עַד סוֹף יָמָיו. וְכָלֵל שְׁעוֹבְרוֹת הַשָּׁנִים, אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁמַּעֲרַכֶּת הַמְשַׁפֵּט 'הַיִּשְׂרָאֵלִית' נְגוּעָה בַּדֶּבֶר הַזֶּה כְּמוֹ צָרַעַת מִמַּאֲרַת הַמִּתְפַּשֵּׁט בְּמַהֲירוֹת בְּכָל הַגּוֹף.

הַנְּאוּף חֶסֶד הַגְּבוּלוֹת

חֲדָשִׁים לְבָקָרִים אֲנַחְנוּ שׁוֹמְעִים עַל עֲבֵרוֹת נְאוּף מְכַל הַסּוּגִים וְהַמִּינִים שֶׁעֲלֵיהֶם הַזְהִירָה הַתּוֹרָה כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים (עֵין שְׁמוֹת כ, יג, וַיִּקְרָא יח, ו וְהִלָּא, דְּבָרִים ה, יז), וְגַם בַּפְּרָשָׁה שֶׁלָּנוּ מְזַכְרִים וּמְקַלְלִים (עֵין דְּבָרִים כז, כ - כג). מָה זֶה כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה? זֶה כָּל מִינֵי תַּאֲוֹת, דְּבָרִים מַגְעִילִים

פְּרִשְׁת כִּי תָבוֹא

שְׁלַצְעֲרֵנוּ הֵם בְּרֹאשׁ שֶׁל הַרְבֵּה אֲנָשִׁים הַיּוֹם שְׁדִבְקִים בְּכָל הַזֶּבֶל שְׂבָעוֹלָם. כָּל אָדָם שֶׁחָקַר אֶת הָעֶנִּין אוֹ רָאָה אֶת הַסֵּרֶט שְׁלָנוּ עַל 'תִּקְוַת הַבְּרִית' - רָאָה שֶׁחָקְרָנוּ אֶת הָעֶנִּין הַזֶּה לֹא רַק מִבְּחִינָה תּוֹרִינִית אֲלָא גַם מִבְּחִינָה מַדְעִית, וְהִרְאִינוּ אֵיזָה חֲרָבָן כָּל הַתְּאֻוֹת הֵלְלוּ וְהַדְמִינוֹת הֵלְלוּ מִבִּיָּאִים לְעוֹלָם. וְכַמָּה אֲמִתִּיִּים דְּבָרֵי רַבּוּתֵינוּ שֶׁאִמְרוּ בְּגִמְרָא בְּסִפְּהָ (דף נב עמוד ב) וּבְסִנְהֶדְרִין (דף קז עמוד א), אֲבָר קָטָן יֵשׁ לוֹ לְאָדָם, מִשְׁבִּיעוֹ רָעֵב, מִרְעִיבוֹ שָׁבַע. וְכִשְׁהוּא מִשְׁבִּיעוֹ הוּא מְדַרְדֵּר אֶת עֲצָמוֹ לְדִבְרִים הַכִּי שְׁפָלִים שֶׁאִפְשָׁר, שֶׁהֵמָּח הָאֲנוּשִׁי אִפְלוּ לֹא תֵאָב אֲלֵיהֶם (עין רמב"ן דְּבָרִים פָּרָק כט פסוק יח), וְגַם עַל אֵלּוּ הַדְּבָרִים הַתּוֹרָה מְזַהֵרָה וְאוֹמֶרֶת "אֲרוּר שׁוֹכֵב עִם אִשְׁתּוֹ אָבִיו" (דְּבָרִים כז, כ), "אֲרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה" (דְּבָרִים כז, כא), "אֲרוּר שׁוֹכֵב עִם אֶחָתוֹ" (דְּבָרִים כז, כב), "אֲרוּר שׁוֹכֵב עִם חֲתָנָתוֹ" (דְּבָרִים כז, כג). אִם אָדָם לֹא שׁוֹמֵר עַל עֲצָמוֹ הוּא יָכוֹל לִהְיוֹת יוֹתֵר גְּרוּעַ מִבְּהֵמָה, וְלִהְיוֹת כְּמוֹ בֶּלֶעָם הָרָשָׁע, שֶׁהָאֶתוֹן הֵיטָה אִשְׁתּוֹ (עין בְּסִנְהֶדְרִין דף קה עמוד ב). וְזֶה מֵה שְׁרׁוּאִים בְּדוֹר שְׁלָנוּ, לְאִיזוֹ דְּיוּטָא תַּחֲתוֹנָה אֲנָשִׁים מַגִּיעִים.

מִלֶּאָךְ אוֹ שֹׁד

הַחֲזוֹן אִישׁ בְּאֲגֻרוֹתָיו (חֶלֶק א אֲגֻרַת יג) כּוֹתֵב: וְאִמְנָם הָאִישׁ הַזּוֹכָה לִידִיעַת הַתּוֹרָה הוּא הוֹלֵךְ בֵּין אֲנָשִׁים וְנִדְמָה כְּבִנֵּי אָדָם, אֲבָל בְּאֵמֶת הוּא מִלֶּאָךְ. הוּא לֹא כּוֹתֵב אֵיךְ נַחֲשֵׁב אָדָם שֶׁלֹּא הוֹלֵךְ לְפִי הַתּוֹרָה וְשֶׁאֵין לוֹ יְדִיעַת הַתּוֹרָה, הוּא גַם הוֹלֵךְ בֵּין אֲנָשִׁים וְנִדְמָה כְּבִנֵּי אָדָם אֲבָל בְּאֵמֶת הוּא חִיָּה רָעָה וְשׁוֹד מִזִּיק.

"אֲרוּר אֲשֶׁר לֹא יָקִים"

וּמִסִּימִים הַלּוּיִם "אֲרוּר אֲשֶׁר לֹא יָקִים אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת אוֹתָם וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן" (דְּבָרִים כז, כו), מֵה זֶה לְהַקִּים אֶת הַתּוֹרָה? בְּאִרְוֵה

פְּרִשֶׁת כִּי תָבוֹא

חז"ל בירושלמי סוטה (פרק ז הלכה ד), שְׁהִקְמַת הַתּוֹרָה - הוּא כָּל דִּבְרַ שְׁהָאָדָם הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לְמַעַן הַתּוֹרָה, אִם זֶה לְמַנַּע אֲנָשִׁים מִחֻטְאִים אוֹ לְזִכּוֹת אֶת הָרַבִּים, אוֹ לְתַמּוֹךְ מִכְסָּפוֹ לְמִקּוּמוֹת תּוֹרָה, וְאִם הָיָה בִּידּוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן וְלֹא עָשָׂה, הָרִי הוּא בְּכָלֵל אָרוּר - מְקַלֵּל בְּכָל הַקְּלָלוֹת הַכְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה. וְהַקְּלָלוֹת הָאֵלוֹ רָדְפוּ וִירָדְפוּ אֶת כָּל מִי שֶׁבָּחַר לַעֲזֹב אֶת דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה, וּבָחַר לָלֶכֶת אַחֲרֵי תַאֲוֹת לְבוֹ, וּכְפִי שְׁהַתּוֹרָה כּוֹתֶבֶת בְּהַמְשָׁךְ הַפְּרִשָּׁה "וְהָיָה אִם לֹא תִשְׁמַע בְּקוֹל ה' אֱלֹקֶיךָ לְשָׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה וְהִשְׁיגוּךָ" (דְּבָרִים כח, טו - טז) וּבְהַמְשָׁךְ מוֹנֶה הַתּוֹרָה צ"ח קְלָלוֹת הַמִּתְעַתְּדוֹת לְהִגִּיעַ אֶל אוֹתָם הַחוֹטְאִים.

הַבְּרָכוֹת

וְאַחֲרֵי כָּל הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה הַתּוֹרָה 'לֹא שׁוֹכַחַת' גַּם לוֹמַר אֶת הַשְּׁכָר לַעֲשׂוֹי רְצוֹן הַשֵּׁם שְׂיִזְכּוּ בְּשִׁפְעַ אֵין סוֹפִי רוֹחֲנִי וְגִשְׁמִי (עֵין דְּבָרִים כח, א וְהִלָּאָה), לֵלֵא פְּחָדִים וְחֻרְדוֹת (עֵין וִיקְרָא כו, ו), וְיִזְכּוּ לְהַצְלָחָה וּבִרְכָּה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם (דְּבָרִים כח, יב - יג). וְהַבּוֹחֵר יִבְחֹר.